

ПОЕТ, ЯКОГО Я ВИГАДАВ ...

Сергій Дзюба. У липні наших літ. Збірка віршів.

- Ніжин: Видавництво «Аспект-Поліграф», 2006. - 152 с.

*«Дивно: колись ви неодмінно вигадаете мене...
І це буде неправда»*

Сергій Дзюба

У Сергія Дзюби це вже третя збірка лірики, перша вийшла 1995-го і мала вона назву «Колись я напишу останнього вірша», ще через два роки вийшла наступна збірка «Сонце пахне снігом і яблуками». Такий великий розрив між другою і третьою збіркою заповнений у Сергія огромом творчої роботи. Я не помилився, саме так - *огромом*. Те, що він зробив за ці роки, робить із нього не просто поета, пародиста, прозаїка, журналіста, упорядника, видавця, організатора etc. Витворює постать колоритну, унікальну, одержиму. Він є таким, я не перебільшую, хоча і знаю про обсяги зробленого за публікаціями і мистецьким розголосом. Можливо, тому моя оцінка є найоб'єктивнішою. Я хочу про цей його універсалізм творчий бодай сказати у вступі до розмови про третю поетичну збірку.

Свою збірку віршів Сергій присвятив дружині, гарній поетесі Тетяні Дзюбі (Мурзенко). Подавши епітет «гарній», я аж ніяк не применшую її таланту, просто фах зобов'язує мене бути дещо скептичним, і не повторювати тих епітетів, якими обдаровує свою дружину Сергій у кожній книзі: «Моєму дорогому уряду - дружині Тані - з надією присвячую» (Збірка пародій та віршів «Любов з тролейбусом», 2003); «Моїй дивовижній дружині - Тетяні Дзюбі (Мурзенко) - з вдячністю присвячую» (збірка пародій та віршів «Зима така маленька, мов японка», 2004); «Моєму чарівному Таненяточку - дружині Тетяні Дзюбі (Мурзенко) - з любов'ю і ніжністю присвячую цю книгу» (збірка пародій та віршів «Кожній жінці хочеться ... на Марс», 2005). «Пародії та віршики» - це авторське жанрове визначення. Остання присвята теж заслуговує уваги: «Моїй геніальній дружині Тані з любов'ю і ніжністю присвячую цю книгу». Всі ці присвяти я називаю не з тим, аби поіронізувати, - іронізував я років десять тому, був такий гріх. Сьогодні я висловлюю свою повагу і захоплення відданістю і вірністю. У час суцільної нелюбові така чоловіча постійність сама по собі є взірцем найромантичнішої віршованої історії.

Тепер про поетичну збірку. Це книга гарної інтимної лірики - з філософським, екзистенційним, суспільно-побутовим під/ і контекстом:

*На віях - осінь, в косах - перший сніг,
А очі прагнуть молодого літа...
Хотіти - гріх, і не любити - гріх,
І гріх любити неталановито!*

*Пречиста осінь, твої опальний друг
Цю старість приміряє лицемірно...
Одна матегалактика покірна:
Космічний біл і безкінечний круг.*

У цій збірці багато віршів, які мені хочеться перечитувати, я просто деякі з них назву: «Маленький віршик про чудодійні долони снігуроньки Тетянки», «Коли мене підсмажить впертий час», «Всі мрії жінок про свободу...», «Таке недоторкане небо», «Чернігову», «Не питай, чи кохаю...» «Душа - мов скрипка...», «Колись я напишу останнього вірша» (років десять тому цей вірш, як і однойменна назва збірки, у мене викликала чомусь іронію, причин якої сьогодні я не можу зрозуміти), «Двійники» та ін.

Мені прикро писати стандартне «та інші», але мушу, бо інакше цей ряд віршів, які мені хочеться перечитувати, займе цілий абзац.

Ці вірші - прості за формою і вічні у змісті. Й ніколи не банальні. Бо перед нами ніжне і нерозтрачене почуття, яке сьогодні видається багатьом архаїкою і несерйозним, яке нібито вимагає іншої мови. Сергій все це прекрасно розуміє і як справжній поет має свою відповідь:

*Наше життя - боротьба з срібняками:
Тридцять... Ще тридцять... - на кожному кроці...
Хто я між вами? Хто ви між нами?
Знову піщинка кулею в оці!*

У мене навіть виникло запитання до Сергія Дзюби під час читання його збірки: чи не боїться він так пристрасно і віддано любити у час нелюбові? Але це риторичне запитання й воно стосується не так Сергія, як нас із вами...

Хоча не обійшлося у цій збірці від певних повторів (формальних, змістових, пошукових) і наслідувань. Я маю на увазі цикл «Про людей та янголів». Тут є багато вдалих змістових і формальних парадоксів. Хоча безперечним тут є вплив поезії Василя Слпачука. Це ж саме стосується циклів «Чекаю тебе з роботи, як із війни», «Про тебе», «Кохання з русалкою (техніка безпеки)», «Між нами, привидами», «Жіноча логіка».

І справа не в тому, що мовляв, нічого немає страшного в запозиченні форми, - зрештою, і в Слпачука вона взята із китайського та японського середньовічного поетичного досвіду. Але Слпачук орнаментував цю форму, надав їй виразного індивідуального забарвлення і колориту. Повторення цієї практики знеособлює, як мені видається, індивідуальність мовну, стирає відмінності стилеві, інтонаційні. Тому цією формою не треба зловживати. Так мені здається.

Не зовсім вдалим з формального і змістового боку є цикл «Болить від любові фантомна моя половина! Поемки», за винятком кількох віршів: «Є інший світ ...», «Бринить цвіркун - знавець тасмних мов...», «Це - тільки шах і рана - не суттєва ...», «Ти давно не поїхала в місто своїх буковин...». Невдалими є через сюжетний побутовізм і відсутність сюжетної інтриги.

Але я би все-таки хотів говорити не про недоліки. Зрештою, всі ці мої претензії є такими умовними і дрібними на тлі великої і вічної історії любові. Сергій Дзюба із тих авторів, які пишуть одну велику книгу кохання. І у цьому відчутті, у цьому захопленні, у цьому обожненні Жінки Сергій Дзюба є, безперечно, продовжувачем великої європейської поетичної традиції, розпочатої Петраркою, і яка не закінчиться доти, поки бодай єдиний на землі Чоловік не соромитиметься публічно признатися Жінці у коханні. Поки він вмітиме дивуватися красі й відчуватиме смертельну ніжність її ран:

*Бринить цвіркун - знавець тасмних мов,
Тримає душу, наче парасоло, -
Я й завтра б до бабусі вже пішов -
Померти б від краси, а не від болю!*

Лютий 2007

м.Івано-Франківськ

Сергій ДЗЮБА

ВІРШІ НА СПАЛЕНОМУ ПАПЕРІ

Кулаковська І. Скіфія Висохлих Сліз. - Ніжсин: Аспект-Поліграф, 2006.

*«Можливо, я жила до нової ери
Гочерети були моїм волоссям», -*
стверджує молода письменниця Ірина Кулаковська. І має рацію. Спілкуючись із нею, у мене мимоволі нерідко виникає підозра: а чи не реінкарнувалася часом Іра сюди